

РЕШЕНИЕ

№ 558

Гр. София, 17 декември 2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, първо наказателно отделение в публично заседание на деветнадесети ноември през две хиляди двадесет и пета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: РУМЕН ПЕТРОВ
ЧЛЕНОВЕ: ЕЛЕНА КАРАКАШЕВА
СВЕТЛА БУКОВА

при участието на секретаря ЕЛЕОНОРА МИХАЙЛОВА в присъствието на прокурора А. П., като разгледа докладваното от съдия Букова наказателно дело № 774 по описа за 2025 г., за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.346, т.1 от НПК.

Образувано е по касационни жалби от защитника на подсъдимия С. Т. Р. и от частните обвинители А. А. С., А. А. Ч. и С. А. Ч. чрез повереника им срещу решение № 47 от 11.06.2025 г., постановено по ВНОХД № 240/24 по описа на Апелативен съд – Бургас.

В жалбата, депозирана от защитника на подс. Р. (адв. Р.) се сочат касационните основания по чл. 348, ал.1, т. 2-3 НПК, отнесени към наказанието. Конкретно за процесуален пропуск се сочи липсата на мотиви относно съотношението между двете групи обстоятелства, значими за отговорността. Независимо от извършеното намаляване на наказанието от въззивния съд, се счита, че същото продължава да е несправедливо и неотчитащо в пълен обем смекчаващите отговорността фактори, които налагали приложението на чл. 55 от НК. Наред с това признанието на подсъдимия и значителното съпричиняване на съставомерния резултат от страна на пострадалата позволявали и отлагане изпълнение на наказанието лишаване от свобода, което в съвкупност с лишаването му от право на управление на МПС би изпълнило в максимална степен целите за поправяне и превъзпитание. При преценката в тази насока не следвало да се приема, че действията на подсъдимия надхвърляли основните параметри на признака „бягство от местопроизшествието“, както бил счел съдът, тъй като поведението му се дължало на остра стресова реакция и неадекватна реакция на създадалата се ситуация. Въз основа на това се прави искане за изменение на решението и налагане на по-леко наказание с приложението на чл. 66 от НК.

В жалбата на частните обвинители А. С., А. Ч. и С. Ч., депозирани от повереника им се заявяват всички касационни основания по чл. 348, ал. 1, т. 1-3 от НПК. В тази насока се излагат доводи за неправилни изводи за липсата на извършено нарушение по чл. 21, ал. 1 от ЗДвП и за съпричиняване на резултата от пострадалата, която вече е била преминала коридора на движение на процесния автомобил, като конфликта при разминаването им е настъпил само с оглед предприето отклонение наляво от страна на подсъдимия. Несправедливостта на наказанието е обоснована с довода за несъобразяването му с констатираното напускане на местопроизшествието и предоставянето на автомобила за ремонт,

сочещо за изключително съзнателен опит за укриването му. По тези съображения е направено искане за признаването на подсъдимия за виновен по първоначалното му обвинение, като делото се върне на въззивния съд за ново разглеждане със задължителни указания за увеличаване размера на наложените наказания, като лишаването от свобода се наложи около и над средния размер, лишаването от право на управление на МПС да се постанови за срок от три години над размера на основната санкция.

В касационното съдебно заседание депозираните жалби от страна на частните обвинители се поддържат, като лично участие вземат А. С. и А. Ч.. Доводите и исканията им се преповтарят от общия им повереник, а жалбата на подсъдимия считат за неоснователна.

Подсъдимият и защитникът му също поддържат депозираната жалба с искането за приложение на чл. 66 от НК като допустимо в процесния случай. Акцентират на смекчаващите отговорността обстоятелства и считат, че е установено съпричиняване на резултата от пострадалата, която е била невидима за водача до последния момент. В предоставената му последна дума подс. Р. моли за снизхождение, за да полага грижи за децата си.

Представителят на Върховна касационна прокуратура счита жалбата на подсъдимия за неоснователна и предлага оставянето ѝ без уважение. Липсвало допуснато процесуално нарушение от въззивния съд, но в съгласие със становището на частните обвинители сочи, че неправилно е постановено оправдаването на подсъдимия за нарушението по чл. 21, ал. 1 от ЗДвП. Последното според прокурора е осъществено при установеното управление на превозното средство с 54 км/ч в населено място, което е довело и до съставомерния резултат. За основателно се счита и оплакването за явна несправедливост на наказанието при констатираните две квалифициращи обстоятелства – управление на МПС след употреба на наркотични вещества и бягство от местопроизшествието. В тази връзка се предлага да се уважи жалбата на частните обвинители и делото да се върне за ново разглеждане от въззивния съд.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните в производството и извърши проверка на въззивния съдебен акт в пределите по чл. 347, ал. 1 НПК, прие следното:

С присъда № 19 от 17.07.2024 г., постановена по нохд № 73/2024 г. на ОС-Сливен, подсъдимият С. Т. Р., с ЕГН [ЕГН] г. е признат за виновен в това, че на 28.07.2022 г. в гр. Сливен при управление на моторно превозно средство – лек автомобил „****“ с рег. [рег.номер на МПС] нарушил чл. 21, ал. 1 и чл. 20, ал. 2, изр. 2 от ЗДвП, като се движил със скорост 54 км/ч. и по непредпазливост причинил смъртта на Я. К. Ч., като деянието е извършено след употреба на наркотични вещества, а след него е избягал от местопроизшествието, поради което и на основание чл. 343, ал. 3, пр. 2 и 4, б. „б“, пр.1, вр. ал. 1, б. „в“, вр. чл. 342 ал. 1, пр. 3 НК, вр. чл. 58а, ал.1 НК му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от четири години и осем месеца, което да се изтърпи при първоначален общ режим. На основание чл. 343г от НК е постановено и наказание лишаване от право на управление на МПС за срок от седем години.

По жалби от защитниците на подсъдимия и от повереника на частните обвинители е образувано въззивно производство пред Апелативен съд – Бургас. С решение от 11.06.2025 г. по внохд № 240/2024 г. присъдата е изменена, като размерът на наложените наказания на подсъдимия са намалени на четири години лишаване от свобода и шест години лишаване от право на управление на МПС, постановено е оправдаване по обвинението да е нарушил правилото за движение по чл. 21, ал. 1 от ЗДвП, а в останалата ѝ част присъдата е потвърдена.

Касационните жалби са процесуално допустими като подадени от надлежни страни в указания законов срок срещу подлежащ на касационна проверка съдебен акт. При разглеждането им по същество, съдът прие същите за неоснователни.

В подкрепа на формално въведеното в жалбата от частните обвинители оплакване за допуснато съществено нарушение не се сочат конкретни доводи, като такива не са и налични в дейността на въззивния съд, който е извършил цялостна проверка на атакувания пред него акт и е дал отговор на направените от страните възражения. Последните са касали основно отмереното с присъдата наказание, чието подробно обсъждане е коректно сторено след служебна проверка на установените факти и приложението на закона. Този подход на съда е професионално издържан и не дава основание за упрек относно изпълнението на задължението му по чл. 339, ал. 1 от НПК. Относно критериите за преценка справедливостта на комплексно наложените санкции и необходимостта от внасянето на корекция в същите са налице подробно изложени собствени съображения (на л. 28-37 от решението), което напълно лишава от основателност и оплакването на защитниците за допуснато в тази насока процесуално нарушение.

Проследеният процесуален развой на делото сочи, че производството пред първата инстанция е протекло по реда на чл. 371, т. 2 НПК след като подсъдимият е заявил, че признава изцяло фактите в обстоятелствената част на обвинителния акт и съдът е обявил, че ще ползва направеното самопризнание при постановяване на присъдата с оглед преценката му за подкрепа на същото от събраните в досъдебното производство доказателства. Признанието е относимо за фактически описаното поведение на подс. С. Р. като водач на превозно средство на процесния пътен участък на бул. Христо Ботев в гр. Сливен, където при рязко отклонение на автомобила наляво заради заобикаляне на неправомерно пресичащата пешеходка Ц. Д., причинил удар с пресичащата също неправомерно на мястото от дясно наляво спрямо посоката му пострадала Я. Ч. – поведение, оценено като нарушение на правилата за движение по чл. 21, ал. 1 и чл. 20, ал. 2, изр. 2 ЗДвП. Признати са и обстоятелствата, свързани с причинената в резултат на това произшествие смърт на Я. Ч., наличната към този момент при водача употреба на наркотични вещества – амфетамин, метамфетамин и канабис, установена впоследствие с Дрегер Дръг тест 5000“, както и последващите действия на Р. – напускането на местопроизшествието, свалянето на регистрационните табели на автомобила и оставянето му за ремонт със счупени предно стъкло в дясната му част, десен фар и дясно странично огледало.

При липсата на спор относно надлежното извеждане по посочения процесуален ред на тези обстоятелства, в съответствие с правомощията си и при прецизен анализ на експертните изводи за механизма на настъпване на произшествието, въззивният съд се е съгласил с преценката на първата инстанция за реализирано от подсъдимия от обективна и субективна страна престъпление по чл. 343, ал. 3, б. „б“, пр.1, вр. чл. 342, ал.1, пр. 3 НК, коригирайки единствено извода за допуснато нарушение и на чл. 21, ал. 1 от ЗДвП, което да е в причинна връзка с настъпилото произшествие. Изложените в тази насока съображения са подробни, основани на правилна преценка на доказателствата по делото и напълно се споделят от касационната инстанция, доколкото по експертен път е установено, че дори и с конкретната скорост на управление от 54 км/ч, (несъмнено надвишаваща, макар и минимално разрешената за населено място), водачът е могъл да спре преди мястото на удара от момента на обективната му възможност да възприеме неправилно пресичащите две лица, като единствено закъснялата му реакция за предприемане на спиране при възникналата опасност е причина за настъпване на удара. Поради това с основание е прието, че нарушението по чл. 21,

ал.1 от ЗДвП, макар и налично, не обуславя съставомерното поведение на подсъдимия, за разлика от това по чл. 20, ал. 2, изр. 2 от ЗДвП, а постановеното в тази връзка оправдаване на подсъдимия не е в нарушение на материалния закон, както се твърди от страна на частното обвинение.

Законосъобразно въззивният съд се е произнесъл и по основните доводи във въззивните жалби за справедливостта на отмерените с присъдата наказания, като се е съгласил с приложения за това ред по чл. 54 и чл. 58а, ал. 1 от НК и с постановеното ефективно изпълнение при общ режим съобразно чл. 57, ал. 1, т. 3 ЗИНЗС на лишаването от свобода, но приемайки необходимост да намали размера на наказанията при собствена преценка на значимите за това обстоятелства. В тази връзка в дейността си не е допуснал твърдяното нарушение на закона, в чийто рамки и при съобразяване наказуемостта за посоченото престъпление е отмерена счетената за справедлива комплексна санкция на подсъдимия. Оспореното по тежест наказание за извършеното престъпление по чл. 343, ал. 3, б. „б“, пр.1, вр. ал. 1, вр. чл. 342 ал. 1, пр. 3 НК е изменено с атакуваното решение при отчитане на реда за протичане на производството по делото по чл. 371, т. 2 НПК. Срокът на лишаването от свобода, приет за съответен на комплекса от обстоятелства, значими за отмерването му, е шест години, след което е редуциран на основание чл. 58а, ал. 1 НК с една трета на четири години. Заедно с това е намалена и продължителността на кумулативно наложеното наказание „лишаване от право на управление на МПС“ от седем на шест години. Така прецененото за справедливо наказание, апелативният съд е постановил, като в отговор на направените идентични на настоящите оплаквания във въззивните жалби е приел за правилна преценката на първата инстанция относно преимущественото наличие на смекчаващи отговорността обстоятелства, към които е прибавил и приносът на пострадалата за настъпилия съставомерен резултат и е преценил тежестта на предходно извършените нарушения на правилата за движение, отчитайки не само количествената им характеристика, но и тяхната давност, естеството им и заплащането на преимуществената част от наложените глоби. По този начин не само не са били пренебрегнати сочените в жалбата от подсъдимия чисто съдебно минало, млада възраст, трудова ангажираност на дееца и изразена критичност и съжаление за стореното, но са били и допълнително отчетени обсъдените фактори, смекчаващи отговорността. Тук е мястото да се посочи, че без основание от страна на частното обвинение се оспорва съпричинителното поведение на пострадалата. Същото е несъмнено установено по делото, като е заложено още в признатата обстоятелствена част на обвинителния акт, според който пресичането на платното за движение на нерегламентирано за целта място е предприето не само от свидетелката Д., но и от пострадалата Ч.. Поради това поведението ѝ е в причинна връзка с произшествието и подлежи на отчитане, независимо от първопричината за отклоняване движението на управлявания от подсъдимия автомобил и евентуалното избягване на удара без него. Що се отнася до нарушението по чл. 21, ал. 1 от ЗДвП, на което също се настоява от повереника, то е прието за налично, макар и не в причинна връзка с произшествието, а тежестта му явно е оценена не с решаващо значение за отговорността поради минималното превишаване на разрешената скорост.

От друга страна, отчитайки и тежестта на конкретния случай с проявлението на подсъдимия в него, съдът е изразил съгласие с извода за завишена степен на обществена опасност на деянието, посочена като решаващо съображение за по-строгото санкциониране на лицето, обуславящо и постановяване на ефективното изпълнение на основното наказание. Изложените в тази насока мотиви са изчерпателни и напълно се споделят от касационната инстанция. В отговор на

защитните доводи е необходимо да се подчертае, че отказът да се отчете допълнително като намаляващо укоримостта на извършеното и направеното признание е аргументиран с утвърдения в съдебната практика критерий за значимостта му основно при избрания ред за провеждане на съдебното производство след като няма съществен принос за разкриването на престъплението. Демонстрираните от подсъдимия съжаление и разкаяние за извършеното също са отразени в посочената група обстоятелства, като несъмнено техният израз е и коректното му процесуално поведение, на което се прави позоваване в жалбата. Адекватното понастоящем отношение към случилото се, което е в синхрон с останалите констатирани положителни данни за личността на подс. Р. – неосъждан, с установени трудови навици, ангажиран с отглеждането на децата си, не може да се разглежда изолирано от останалите значими за отговорността фактори, касаещи конкретните характеристики на деянието, отличаващи го от обичайните случаи със сходна правна квалификация. Така с основание въззивният съд, а преди това и първоинстанционният, са отчетели наличието и на сериозно отегчаващи отговорността обстоятелства, сред които допускането на особено укоримо нарушение на правилата за движение при управление на превозно средство в населено място след употребата на различни по вид наркотични вещества и при напускане на мястото на произшествието, съпроводено със сериозен опит за заличаване на следите от удара. Дори да е било налице соченото от защитника объркване у подсъдимия, довело до неадекватно взето решение за напускане мястото на инцидента, то не променя естеството на това поведение като съзнателно такова и поради това оценено вярно като бягство, надградено с демонстрираното намерение за прикриване на случилото се. Макар същото, както и наркотичната употреба да са част от квалификацията на деянието, безспорно в съвкупността си сочат и за завишена степен на опасност на извършеното и няма пречка по смисъла на чл. 56 НК за отчитането им като увеличаващо тежестта на извършеното, както с основание е приел и съдът.

При извършения верен анализ на значимите за отговорността обстоятелства, макар количествено смекчаващите да са с превес, апелативният съд обосновава е счел за правилна преценката, че сред тях липсва изключително такова и не обуславят прекомерност на предвиденото най-леко наказание в чл. 343, ал. 3, б. „б, пр. 1, вр. чл. 342 ал. 1, пр. 3 НК (в приложимата му редакция преди изм. ДВ, бр.67/2023 г.), предвиждащ лишаване от свобода от три до петнадесет години, поради което не са налице предпоставките за приложението на чл. 55, ал. 1, т. 1 от НК при отмерване на наложеното наказание лишаване от свобода. Правилно е прието, че определянето му за срок от шест години, което също е близко до минималното и чието намаляване с една трета на основание чл. 58а, ал. 1 НК води до наложения окончателен размер от четири години е справедливо. Такъв срок на изолиране от обществото при данните за личността на подсъдимия в достатъчна степен гарантира постигането на индивидуалната и генерална превенция. По същите съображения и кумулативната санкция лишаване от право на управление, намалена за срок от шест години се явява съответна на обществената опасност на деянието и деца, без да се игнорират и констатираните по-горе отегчаващи отговорността обстоятелства.

Предвид тези съображения, настоящият съдебен състав счита, че наложеното наказание, чиято промяна се иска, макар и в различни посоки с отделните касационни жалби, не е очевидно несъответно на обстоятелствата по чл. 348, ал. 5 от НПК и не са налице предпоставките за неговата промяна.

Предвид изложените съображения и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 47/11.06.2025 г. по внохд № 240/2024 г. по описа на АС - Бургас.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.